

REGERINGSRÄTTEN

RÄTTSFALL

Brunnskostnader

Den 2/9 avgjorde RR några mål angående brunnskostnader. Här om kan i korthet nämnas följande.

Hemmansägaren L. erhöll vid inkomsttaxering år 1959 avdrag för kostnader för upptagande av ny brunn i stället för en gammal brunn, enär den sistnämnda under en följd av år fyllt sitt ändamål men sedermera genom förorenning från en närliggande urinbrunn kommit att föra otjänligt vatten. De dubbla timrade brunnsväggarna hade nämligen ruttnat ned så att förorenat vatten trängt igenom. Såväl den gamla brunnen som urinbrunnen hade grävts för 80—100 år sedan.

Hemmansägaren W. förvägrades vid inkomsttaxering år 1958 avdrag för kostnader för ny brunn i stället för gammal brunn, då åtgärden enligt W:s egen uppgift föranletts av olämplig förläggning av förut befintlig brunn i förhållande till urinbrunn.

Sågverksägaren L. ägde en hyresfastighet, som ursprungligen hade god vattentillgång från en utanför fastigheten belägen källa. Då denna utdömdes 1955, grävde L. samma år en brunn och erhöll avdrag för kostnaderna, 3.105 kr, vid 1956 års taxering. Då brunnen inte lämnat tillräckligt med vatten, borrade L. en ny brunn år 1956 för en kostnad av 3.569 kr. L. ansågs vid 1957 års taxering

icke berättigad till avdrag för sistnämnda kostnad. Då vattnets otillfredsställande kvalitet år 1955 enligt vad L. uppgivit orsakats av läckage i ledningarna från källan, ansågs L. nämligen icke berättigad till avdrag för större kostnader än som motsvarade beräknad kostnad för reparation av ledningarna. Det vid 1956 års taxering medgivna avdraget ansågs alltså tillräckligt.

Fabrikören J. ansågs vid 1961 års taxering berättigad till avdrag för kostnader för ny brunn som grävts i stället för äldre brunn, som tidigare lämnat tillräckligt med vatten för J:s cementgjuteri-rörelse men under sommaren 1960 sinat därför att grundvattennivån i nordvästra Skåne sjunkit ca en meter.

Avgifter för anslutning till kommunalt vatten- och avloppssystem samt till el-distributionsförening o. d.

A. E., som ägde en hyresfastighet, försedd med moderna bekvämligheter, och som till kommunen erlagt 2.150 kr i anslutningsavgift för vatten och avlopp, erhöll vid 1961 års taxering — fränsett 150 kr för hydrofor för vilken avdrag ej yrkats — av återstående 2.000 kr avdrag för halva beloppet. E. hade framhållit, att han tvingats ansluta fastigheten till det kommunala nätet, att vatten och avlopp för både bad och wc tidigare funnits, att kostnaderna för vatten och avlopp efter

anslutningen blev högre än tidigare samt att fastighetens värde ej ökat genom anslutningen. (RR:s utslag den 2/6 1964.)

B. Hemmansägaren J. hade under 1956 till en elektrisk andelsförening erlagt ett som anslutningsavgift betecknat belopp av 2.270 kr för upprustning och förstärkning av ledningsnätet. Föreningen hade sedan år 1923 handhaft elförsörjningen. J. erhöll av RR avdrag för halva beloppet. (RR:s utslag den 2/6 1964.)

C. Hemmansägaren N. var delägare i en år 1930 anlagd privat kraftstation, som var helt nedsliten. Kostnaderna för kraftstationens iordningsställande beräknades för N:s del uppgå till c:a 13.500 kr. N., som under 1958 i anslutningsavgift erlagt 1.680 kr till ett kraftbolag, erhöll av RR avdrag för halva utgiften. (RR:s utslag den 2/6 1964.)

Jordstyckningsrörelse eller ej?

A. Besvär av X angående förhandsbesked. — X hade under åren 1929—1952 från sin jordbruksfastighet sålt 11 tomter för fritidsändamål men icke därefter. X ämnade försälja återstående del av fastigheten till kommunen, som avsåg att ”hindra fortsatt exploatering i form av tomtstyckning i kustområdet”. Köpeskillingen — med undantag av vad som belöpte på ev. byggnad — ansågs utgöra skattepliktig inkomst av rörelse. (RR:s utslag den 26/5 1964.)

B. Besvär av Y angående förhandsbesked. — Y:s försäljning av ett eller flera av sex områden lämpade för fritidsbebyggelse ansågs icke ingå såsom led i den jordstyckningsrörelse som han tidigare ostridigt bedrivit. Genom de tilltänkta överlåtelseerna ansågs emellertid ny sådan rörelse ha påbörjats. (RR:s utslag den 26/5 1964.)

C. Besvär av TI angående förhandsbesked på ansökan av Z. — Z, som inför hot om expropriation av mark för bostadsbebyggelse ämnade sälja praktiskt taget hela återstående delen av sin jordegendom, ansågs skola beskattas för försäljningen såsom ett led i jordstyckningsrörelse, trots bl.a. att tidigare markförsäljningar icke beskattats som dylik rörelse samt invändning att kvarvarande fastigheter icke varit föremål för avstyckning utan ur jorddelningssynpunkt befunnit sig i samma skick som vid förvärvet år 1937. (RR:s utslag den 17/6 1964.)

D. Besvär av makarna XZ angående förhandsbesked. — Makarnas överlåtelse till kommun av den inom byggnadsplan belägna delen av en av deras två fastigheter, från vilka tomter tidigare avstyckats i viss omfattning, ansågs innebära jordstyckningsrörelse i vilken ifrågavarande fastighet utgjorde varulager. (RR:s utslag den 17/6 1964.)

Besvär av TI angående förhandsbesked på ansökan av dödsboet efter X. — En av dödsboet tilltänkt avyttring på en gång av ett från två jordbruksfastigheter avstyckat tomtområde för sommarstugebebyggelse, omfattande 28 tomter, vilka ”uthyrts” till olika personer enligt ”hyresavtal” på 25 år, till en av ”hyresgästerna” bildad förening, ansågs av RR innebära jordstyckningsrörelse enligt följande motivering: I målet upplysta omständigheter — bland andra, att avstyckning av tomterna skett, oaktat sådan åtgärd icke kan anses ha varit påkallad av utarrenderingarna, samt att arrendeförhållandena ägt bestånd endast kort tid — giva stöd för antagandet, att de anordningar, som vidtagits med avseende å ifrågavarande område, utgöra förberedande åtgärder för en

jordstyckningsrörelse. Det förhållandet, att den tilltänkta försäljningen avses skolas icke direkt till envar arrendator utan i ett sammanhang till en av arrendatorerna bildad förening, kan med hänsyn till omständigheterna icke betaga förfarandet dess karaktär av rörelse. (RR:s utslag den 29/4 1964.)

Substansminskning av grustag

Besvär av TI angående förhandsbesked av X. — Avdrag för substansminskning av grustag å fastighet, som X delvis förvärvat genom gåva och i övrigt genom köp, ansågs bära medges genom årlig avskrivning med så stort belopp att fyndighetens värde vid fånet bleve till fullo avdraget under den tid grustäkten beräknades räcka, varvid även av X tidigare utnyttjade avdrag skulle medräknas. (RR:s utslag den 20/5 1964.)

Försäkringsbolags fastigheter: anläggnings- eller omsättningstillgång?

Besvär av Ansvar, ömsesidigt försäkringsbolag för helyktra, angående inkomsttaxering år 1955. — De bolagets fastigheter, som endast delvis användes till kontor i försäkringsrörelsen, hänfördes av MKPN helt till anläggningstillgångar liksom de fastigheter vilka anskaffats för framtida sådant ändamål, varför endast planenligt värdeminskningssavdrag å dessa fastigheter medgavs. Bolaget hade till anläggningstillgångar hänfört endast så stor del av fastigheten som faktiskt utnyttjades till kontor i försäkringsrörelsen. — KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 28/4 1964.)

Anm.: Se punkt 3 femte stycket av anvisningarna till 30 § KL.

Utrangering i samband med rörelsens nedläggande

Besvär av TI och Aktiebolaget X angående förhandsbesked. — Gruvföretaget X, som arrenderat dels utmålsrätten och dels jordägareandelen till vissa utmål i ett samhälle och som ämnade nedlägga gruvdriften, ansågs berättigat till avdrag för utrangering av industribyggnader men icke för utrangering av bostadsbyggnader; de senare ansågs ej utrangerade i och med gruvdriftens nedläggande. (RR:s utslag den 20/5 1964.)

Låneränta

Besvär av M. F. Aktiebolag angående inkomsttaxering år 1955. — Bolaget medgavs av RR avdrag för ränta efter 6 % å medel, som bolaget lånat av barn till bolagets verkställande direktör, tillika en av delägarna i bolaget — icke blott med 4 respektive 5 % som medgivits av PN och KR. (RR:s utslag den 20/5 1964.)

Nedskrivning av fordran

Besvär av TI angående Aktiebolaget M & W:s inkomsttaxering år 1954. — Bolaget, som sålde kontorsmaskiner m. m., erhöll avdrag för nedskrivning av sin fordran hos ett representantföretag. Fordringen avsåg provisionsförskott och varukrediter, vilka lämnats för att förbättra representationen i viss del av landet. TI hade invänt att, sedan huvudbolaget under 1955 övertagit aktierna i det andra företaget, vilket alltsedan starten gått med förlust, någon definitiv förlust å fordringen inte kunde konstateras annat än genom försäljning av aktierna. Huvudbolagets förvärv av aktierna finge anses ha utgjort en form av likvid för fordring-

en i fråga, i följd härav borde eventuell förlust å fordringen bedömas efter samma grunder som förlust å aktier. (RR:s utslag den 20/5 1964.)

Åkdonslega till lantbrevbärare

Besvär av lantbrevbäraren A angående inkomsttaxering år 1956. — PN avvek från A:s deklaration såtillvida att PN icke till beskattning upptog av A erhållen åkdonslega, 1.148 kr, men medgav avdrag för kostnader för hållande och begagnande av bil i tjänsten med endast 1.000 kr mot i deklarationen med 3.097 kr gjort avdrag. — Hos KR yrkade A, att taxeringarna måtte bestämmas enligt deklarationen. — KR lämnade besvären utan bifall.

RR biföll däremot A:s talan och yttrade: Enligt ett i målet företett avtal om lantbrevbäring, slutet den 1/11 1947 mellan postverket och A samt gällande under ifrågavarande beskattningsår, har det ålegat A att fullgöra brevbäringen med användande av bil. Av utredningen i målet framgår emellertid, att i överensstämmelse med avtalets innehåll ersättningen för bilkörningen — åkdonslegan å 1.148 kr — beräknats såsom om lättviksmotorcyket i stället kommit till användning. Alldenstund åkdonslegan sålunda endast varit avsedd att utgöra ett mindre bidrag till bestridande av kostnaderna för bilkörningen, har A förfarit riktigt, då han i deklarationen såsom intäkt upptagit legans belopp. A är emellertid berättigad till avdrag för sina verkliga kostnader för bilkörningen. Mot det belopp A härutinnan angivit — 3.097 kr — kan befogad anmärkning icke framställas. (RR:s utslag den 27/5 1964.)

Dödsbos rätt till avdrag för försäkringspremier för senare år än då dödsfallet inträffade

Besvär av TI angående dödsboets efter Anna A inkomsttaxering år 1958. — PN medgav icke dödsboet efter Anna A, som avlidit den 10/8 1955, ett med 300 kr yrkat avdrag för premier för livförsäkringar. Som skäl anförde PN: Enligt 46 § 2 mom. KL samt 4 § 1 mom. fjärde stycket förordningen om statlig inkomstskatt äger skattskyldig, som varit här i riket bosatt under beskattningsåret, njuta avdrag för premier för försäkringar av ifrågavarande slag intill ett belopp av för ensamstående skattskyldig, 300 kr. Även om med uttrycket ”skattskyldig, som varit här i riket bosatt” icke uteslutande avses fysisk person, kan dock oskift dödsbo för beskattningsår, som infaller efter dödsfallet, med hänsyn till grunderna för berörda stadganden icke anses vara berättigat till allmänt avdrag för försäkringspremier. — KR, där dödsboet yrkade att få avdrag, förklarade att dödsboet med hänsyn till gällande rättstillämpning angående juridiska personers rätt till allmänna avdrag finge anses berättigat till ifrågavarande avdrag för premier för livförsäkringar. — RR fastställde emellertid PN:s beslut, enär sådant avdrag för försäkringspremier, som avses i 46 § 2 mom. 3) KL, jämlikt grunderna för nämnda lagrum icke må åtnjutas av dödsbo vid taxering för senare beskattningsår än det, då dödsfallet inträffade, alltså och då Anna A avlidit år 1955 och de taxeringar, varom i målet är fråga, avse beskattningsåret 1957. (RR:s utslag den 27/5 1964.)

Nedsatt skatteförmåga

Besvär av dödsboet efter Maria P angående inkomsttaxering år 1959. — Maria

P, som avled under taxeringsåret, ansågs, då hennes skatteförmåga under beskattningsåret varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom och ålderdom, berättigad till avdrag för nedsatt skatteförmåga med så stort belopp — 2.200 kr — att henne åsatta taxeringar undanröjdes. Att Maria P avlidit och ej efterlämnat dödsbodelägare, som vid hennes frånfälle varit beroende av henne för sin försörjning, ansågs ej böra inverka på avdragsrätten. TI hade hävdad, att ett förhöjt avdrag skulle medföra att det allmänna avstode från skatt till förmån för arvingarna. (RR:s utslag den 26/5 1964.)

Periodiskt understöd till utläningar

Den 13/5 1964 avgjorde RR ett flertal mål angående rätt till avdrag för periodiskt understöd till utläningar. Härom kan i korthet antecknas följande.

En dansk medborgare ansågs vid inkomsttaxering i Sverige berättigad till avdrag för periodiskt understöd till behövande moder och svärmoder i Danmark, trots invändning bl. a., att fråga var om kapitalexport och inte om understöd — det upplystes att den skattskyldige hade inkomster även i Danmark.

En svensk medgavs avdrag för periodiskt understöd till behövande släktingar i utlandet (Sovjetunionen och Schweiz), trots invändning, att understöden motsvarade den skattskyldiges hela inkomst i Sverige. Den skattskyldige hade en behållen förmögenhet av c:a ½ miljon kr placerade på checkräkning och i börsnoterade papper.

I ett flertal mål angående periodiska understöd från i Sverige verksamma personer av italiensk härkomst till anförvanter, bosatta i Italien, har översända penningbelopp i de olika fallen — beroende

på den utredning som i det enskilda fallet förebragts angående understödets verkliga natur (därvid bl. a. mottagarens behov av understöd torde ha beaktats) — helt, ej alls eller endast delvis ansetts hänförliga till avdragsgilla periodiska understöd.

En i Sverige arbetande och bosatt italiensk medborgare, vars hustru och två söner — den ene lärare och den andre universitetsstuderande — var bosatta i Italien, erhöll ej avdrag för periodiskt understöd till hustrun. Hans yrkanden, att tillerkännas ortsavdrag såsom gift med hustrun sammanlevande skattskyldig eller att få avdrag för nedsatt skatteförmåga med hänsyn till att han underhållit hustrun och sönerna ogillades. Han medgavs ortsavdrag såsom ensamstående skattskyldig.

En svensk skattskyldig förvägrades avdrag för periodiskt understöd i form av kostnader för utländsk svågers sjukvård i Sverige, hans flygresä hit m. m.

Kommanditdelägars inkomst: förvärvskälla?

Besvär av byggmästaren E angående sina barns inkomsttaxering år 1958. — E:s barn, vilka i egenskap av kommanditdelägare i ett rörelsedrivande kommanditbolag erhållit ränta å sitt lottkapital och eljest innestående kapital hos bolaget, beskattades för räntan såsom rörelseinkomst, ej såsom inkomst av kapital. Inkomsten beskattades följaktligen vid taxering för kommunal inkomstskatt i den kommun där rörelsen bedrevs och icke i barnens hemortskommun, som var en annan. (RR:s utslag den 26/5 1964.)

Förutsättningar för eftertaxering

Besvär av TI angående eftertaxering

för år 1953 av fru L. — Fru L., som under beskattningsåret sålt 74 tomter från en egendom, hade i sin deklaration under rubriken inkomst av rörelse uppgivit: ”Tomtförsäljning beräknad enligt PN:s beslut”, varjämte i sifferkolumnen utförts ett belopp av 54.000 kronor. Därmed avsåg fru L., att hon uppgivit sin andel av en till 10 % av köpeskillingarna uppgående inkomst av rörelsen.

RR, som i motsats till KR ansåg förutsättningar för eftertaxering föreligga, yttrade: Fru L. hade, oavsett om hon varit bokföringsskyldig beträffande tomtstyckningsrörelsen eller ej, varit pliktig att i fråga om denna lämna uppgift om bruttointäkter och kostnader samt ingångsvärde å de försålda tomterna. Hennes uppgifter i deklarationen innebure, att kostnaderna och ingångsvärdet tillhopa utgjorde ungefär 90 % av bruttointäkterna eller omkring 750.000 kr. De kunde emellertid icke anses ha uppgått till högre belopp än 434.872 kr. Hon hade således lämnat oriktig uppgift om beloppet av ingångsvärde och kostnader. Även om beskattningsnämnderna tidigare under en följd av år beräknat nettointäkten av tomtförsäljningar från egendomen till viss procent av bruttointäkterna, finge sistnämnda oriktiga uppgift anses hava förorsakat, att hon blivit för lågt taxerad. Hon skulle därför eftertaxeras för vad som genom den nu ifrågavarande oriktiga uppgiften undgått taxering eller för inkomst av tomtstyckningsrörelse å sammanlagt 347.528 kr. (RR:s utslag den 26/2 1964.)

Fråga om besvärsmått enligt 100 § TF

Besvär av TI angående köpmannen Å år 1958 åsatt eftertaxering för år 1957. — TN taxerade Å i enlighet med hans

deklaration för 11.920 kr inkomst av rörelse. Sedan vid taxeringsrevision anmärkts, att Å inte bokfört intäkter å 23.299 kr och utgifter å 5.135 kr, och TI hos PN yrkat eftertaxering av Å med skillnaden mellan båda sistnämnda belopp, 18.164 kr, eftertaxerade PN denne i enlighet därmed.

I besvär hos KR — vilka inkom först efter besvärstidens utgång — yrkade Å undanröjande av eftertaxeringen. — KR fann, att Å jämlikt 100 § första stycket vid 6) och andra stycket TF var berättigad att i särskild ordning anföra besvär över eftertaxeringen, då Å numera visat, att han av de icke bokförda intäkterna till annan person vidarebefordrat 10.536 kr, med vilket belopp Å ansågs berättigad till avdrag vid beräkningen av rörelseinkomsten. I enlighet därmed nedsattes eftertaxeringen till att avse endast ett belopp av 7.628 kr.

I besvär hos RR bestred TI, att Å hade extraordinär besvärsmått, samt yrkade att den av PN beslutade eftertaxeringen i allt fall måtte fastställas. — RR yttrade: Å har icke, vare sig hos PN innan målet där avgjordes eller hos KR inom ordinarie besvärsmått, upplyst om det av honom sedermera åberopade förhållandet, att han till annan person skulle ha vidarebefordrat belopp, motsvarande vad som eftertaxerats. Vad han i målet anfört om orsaken till sin uraktlåtenhet härutinnan kan icke godtagas såsom tillräcklig förklaring till försummelsen. Ej heller eljest äro omständigheterna sådana, att försummelsen framstår såsom ursäktlig. Vid sådant förhållande har Å icke ägt besvärsmått jämlikt 100 § TF. På grund härav prövar RR lagligt att, med undanröjande av KR:s utslag, fastställa PN:s beslut. (RR:s utslag den 5/5 1964.)